

Klimat- och näringslivsdepartementetEnergimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

Uppdrag till Energimarknadsinspektionen att upphäva föreskrifter och lämna förslag om en ny utformning av effektavgifterna

Regeringens beslut

Regeringen ger Energimarknadsinspektionen i uppdrag att senast den 30 juni 2026 upphäva Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd för utformning av nättariffer för ett effektivt utnyttjande av elnätet (EIFS 2022:1).

Vidare ger regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda hur en ny utformning av effektavgifterna kan regleras och implementeras i enlighet med de energipolitiska målen samt där modellen blir transparent, icke-diskriminerande och proportionerligt utformad utifrån kundens storlek och behov. Förslaget bör också belysa hur modellen kan ge kunderna de rätta incitamenten för att anpassa sin förbrukning samt hur modellen på det mest kostnadseffektiva sättet kan implementeras på ett enkelt och icke-diskriminerande sätt i hela landet.

Energimarknadsinspektionen ska senast den 12 april 2027 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Skäl för regeringens beslut

Upphäva föreskrifterna

Energimarknadsinspektionen har i sina föreskrifter och allmänna råd för utformning av nättariffer för ett effektivt utnyttjande av elnätet (EIFS 2022:1) föreskrivit bland annat att en delpost i elnätsföretagens elnätsavgifter ska vara en effektavgift. Elnätsföretagen ska börja tillämpa en effektavgift

senast den 1 januari 2027. Regeringen arbetar för att elmarknaden och det nationella elsystemet ska generera största möjliga nytta för svenska elkunder.. Sverige behöver en reglering som är transparent och lättbegriplig, och som underlättar en fortsatt elektrifiering av samhället.

Regeringen anser att det i dagsläget är svårt att bedöma i vilken utsträckning befintlig reglering av effektavgifterna bidrar till ett effektivt nyttjande av elnätet. Regeringen bedömer dock att den nuvarande utformningen av effektavgifter hos de elnätsföretag som redan har infört sådana avgifter i vissa fall har varit svår för kunderna att förstå och att utformningen inte är anpassad till samhällets behov av ökad elektrifiering. Det finns även en stor risk att utmaningarna blir än större när ytterligare elnätsföretag inför effektavgifter för att uppfylla kravet i Energimarknadsinspektionens föreskrifter.

När det gäller effektavgifterna bör Sveriges nätkunder inte mötas av olika modeller som innebär varierande kostnader och möjligheter att påverka kostnaderna beroende på var i Sverige man förbrukar elen. Sveriges kunder ska mötas av transparens och likabehandling så långt det är rimligt oavsett vilket elnätsföretag som kunden har avtal med. Regeringen bedömer därför att det finns skäl för att ändra regleringen av effektavgifter för hela kundkollektivet i Sverige.

Regeringen ger därför Energimarknadsinspektionen i uppdrag att upphäva Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd för utformning av nättariffer för ett effektivt utnyttjande av elnätet (EIFS 2022:1).

Ny utformning av effektavgifterna

Regeringen anser att regleringen av effektavgifterna bör ses över för att ge elkunderna bättre förutsättningar att påverka sina kostnader och för att avgiften ska uppfattas som enkel, rättvis och transparent samt bidra till ett resurseffektivt nyttjande av elsystemet. Effektanvändning uppfattas många gånger som någonting abstrakt, och många kunder har därför svårt att anpassa sin elanvändning efter dagens reglering samtidigt som kunden ska anpassa förbrukningen till det aktuella marknadspriset på el.

Det är av stor vikt att kunden har förutsättningar att påverka sina kostnader genom att agera utifrån effektavgiften och att det ges prissignaler som en kund tydligt kan förstå och anpassa sig efter. Effektavgiften bör ha koppling

till de tidpunkter under dygnet då det, för säsongen, är hög belastning i elnäten. Kostnaden för effektavgiften bör dock vara rimlig i förhållande till de övriga delposterna i en elnätsavgift. Genom ny teknik och automatisering kan det finnas ökad möjlighet för kunder att automatiskt begränsa sin effektanvändning under topplasttimmar, vilket även utformningen av styrmedel bör uppmuntra.

Kunder med låg elförbrukning har ofta begränsade möjligheter att flytta sin förbrukning. En effektavgift har sannolikt därför mycket liten påverkan på dessa kunders elanvändning. Det bör därför utredas om det finns skäl att undanta sådana kunder från kravet på en effektavgift.

Regeringen ger därför Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda hur en ny utformning av effektavgifterna kan regleras och implementeras i enlighet med de energipolitiska målen samt där modellen blir transparent, icke-diskriminerande och proportionerligt utformad utifrån kundens storlek och behov. Förslaget bör också belysa hur modellen kan ge kunderna de rätta incitamenten för att anpassa sin förbrukning samt hur modellen på det mest kostnadseffektiva sättet kan implementeras på ett enkelt och icke-diskriminerande sätt i hela landet.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Jan-Olof Lundgren

Kopia till

Finansdepartementet/BA och OFA

Justitiedepartementet/L6

Statsrådsberedningen/EU EUR